

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 10ης Απριλίου 2014*

«Αίτηση προδικαστικής απόφασης — Ενημέρωση και προστασία των καταναλωτών — Κανονισμός (ΕΚ) 1924/2006 — Ισχυρισμοί διατροφής και υγείας που διατυπώνονται στα τρόφιμα — Επισήμανση και παρουσίαση των τροφίμων αυτών — Άρθρο 10, παράγραφος 2 — Διαχρονική εφαρμογή — Άρθρο 28, παράγραφοι 5 και 6 — Μεταβατικά μέτρα»

Στην υπόθεση C-609/12,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesgerichtshof (Γερμανία) με απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 27 Δεκεμβρίου 2012, στο πλαίσιο της δίκης

Ehrmann AG

κατά

Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο τμήματος, M. Safjan (εισηγητή), J. Malenovský, A. Prechal και S. Rodin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Wathelet

γραμματέας: A. Impellizzeri, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 10ης Οκτωβρίου 2013,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Ehrmann AG, εκπροσωπούμενη από τον A. Meyer, Rechtsanwalt,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους S. Grünheid και B.-R. Killmann,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Νοεμβρίου 2013,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 10, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1924/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας που διατυπώνονται στα τρόφιμα (ΕΕ L 404, σ. 9, και διορθωτικό ΕΕ 2007, L 12, σ. 3), όπως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό (ΕΕ) 116/2010 της Επιτροπής, της 9ης Φεβρουαρίου 2010 (ΕΕ L 37, σ. 16, στο εξής: κανονισμός 1924/2006).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Ehrmann AG (στο εξής: Ehrmann) με την Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV (Ενωση για την πάταξη του αθέμιτου ανταγωνισμού, στο εξής: Wettbewerbszentrale) όσον αφορά τη διαχρονική εφαρμογή των υποχρεώσεων επισημάνσεως που προβλέπονται στο άρθρο 10, παράγραφος 2, του κανονισμού 1924/2006.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 9 και 35 του κανονισμού 1924/2006 έχουν ως εξής:
  - «1) Στην Κοινότητα ο αριθμός των τροφίμων που επισημαίνονται και διαφημίζονται με ισχυρισμούς επί θεμάτων διατροφής και υγείας αυξάνεται συνεχώς. Προκειμένου να εξασφαλιστεί υψηλό επιπέδου προστασία των καταναλωτών και να διευκολυνθεί η επιλογή τους, τα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των εισαγόμενων, που διατίθενται στην αγορά θα πρέπει να είναι ασφαλή και να φέρουν επαρκή επισήμανση. Η ποικίλη και ισορροπημένη διατροφή είναι αναγκαία προϋπόθεση για την καλή υγεία και τα επιμέρους προϊόντα έχουν σχετική μόνον σημασία στο πλαίσιο της συνολικής δίαιτας.

[...]

  - 9) Υπάρχει ένα ευρύ φάσμα θρεπτικών και άλλων ουσιών με θρεπτικό ή φυσιολογικό αποτέλεσμα που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων βιταμίνες, ανόργανα άλατα, συμπεριλαμβανομένων των ιχνοστοιχείων, αμινοξέα, απαραίτητα λιπαρά οξέα, ίνες, διάφορα εκχυλίσματα φυτών και βοτάνων, που μπορεί να περιέχονται σε ένα τρόφιμο και να αποτελούν το αντικείμενο ενός ισχυρισμού. Συνεπώς, θα πρέπει να θεσπιστούν γενικές αρχές οι οποίες εφαρμόζονται σε όλους τους ισχυρισμούς που διατυπώνονται στα τρόφιμα, προκειμένου να εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασία του καταναλωτή, να δίδεται στον καταναλωτή η αναγκαία πληροφόρηση ώστε να επιλέγει έχοντας πλήρη επίγνωση των δεδομένων, δημιουργώντας ταυτόχρονα ίσους όρους ανταγωνισμού στη βιομηχανία τροφίμων.

[...]

  - 35) Χρειάζονται επαρκή μεταβατικά μέτρα για να μπορέσουν οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού.»
- 4 Το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού αυτού προβλέπει:
  - «1. Ο παρών κανονισμός αποσκοπεί στην εναρμόνιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν σχέση με τη χρήση των ισχυρισμών επί θεμάτων διατροφής και υγείας που διατυπώνονται για τα τρόφιμα ώστε να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και η παροχή υψηλού επιπέδου προστασίας του καταναλωτή.

2. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στους ισχυρισμούς επί θεμάτων διατροφής και υγείας οι οποίοι διατυπώνονται στις εμπορικές ανακοινώσεις, είτε στην επισήμανση, είτε την παρουσίαση ή τη διαφήμιση των τροφίμων που διατίθενται ως έχουν στον τελικό καταναλωτή.

Στην περίπτωση μη προσυσκευασμένων τροφίμων (συμπεριλαμβανομέ-νων των φρέσκων προϊόντων, όπως τα φρούτα, τα λαχανικά ή το ψωμί) που διατίθενται για πώληση στον τελικό καταναλωτή ή στις ομάδες ομαδικής εστίασης, και των τροφίμων που συσκευάζονται στον τόπο της πώλησής τους κατόπιν αιτήματος του αγοραστή ή προσυσκευάζονται με προοπτική να πωληθούν αμέσως, δεν εφαρμόζονται το άρθρο 7, και το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β'. Μπορούν να εφαρμόζονται οι εθνικές διατάξεις έως ότου η Επιτροπή θεσπίσει μέτρα που αποσκοπούν στην τροποποίηση μη ουσιωδών στοιχείων του παρόντος κανονισμού, μεταξύ άλλων διά συμπληρώσεώς του, σύμφωνα με την κανονιστική διαδικασία με έλεγχο του άρθρου 25, παράγραφος 3.

[...]»

5 Το άρθρο 2 του εν λόγω κανονισμού περιέχει τους εξής ορισμούς:

«1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού:

[...]

2. Επίσης, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) “ισχυρισμός”: κάθε μήνυμα ή απεικόνιση, η οποία δεν είναι υποχρεωτική σύμφωνα με την κοινοτική ή εθνική νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένης τυχόν εικαστικής, γραφικής ή συμβολικής απεικόνισης, υπό οποιαδήποτε μορφή, η οποία δηλώνει, υπονοεί ή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το τρόφιμο έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά·

[...]

4) “ισχυρισμός διατροφής”: κάθε ισχυρισμός που δηλώνει, υπονοεί ή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ένα τρόφιμο διαθέτει ιδιαίτερες ευεργετικές θρεπτικές ιδιότητες λόγω:

α) της ενέργειας (θερμιδικής αξίας) που:

i) παρέχει,

ii) παρέχει σε μειωμένο ή αυξημένο ποσοστό, ή

iii) δεν παρέχει, ή/και

β) των θρεπτικών και άλλων ουσιών που:

i) περιέχει,

ii) περιέχει σε μειωμένο ή αυξημένο ποσοστό, ή

iii) δεν περιέχει·

5) “ισχυρισμός επί θεμάτων υγείας” [είναι] κάθε ισχυρισμός που δηλώνει, υπονοεί ή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι υπάρχει σχέση μεταξύ κατηγορίας τροφίμων, τροφίμου ή συστατικού του και της υγείας·

[...]».

- 6 Το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Γενικές αρχές για όλους τους ισχυρισμούς», ορίζει τα εξής:

«Οι ισχυρισμοί επί θεμάτων διατροφής και υγείας μπορούν να χρησιμοποιούνται στην επισήμανση, στην παρουσίαση και στη διαφήμιση των τροφίμων που διατίθενται στην αγορά εντός της Κοινότητας μόνον εάν συμμορφώνονται με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού.»

- 7 Το άρθρο 10 του κανονισμού 1924/2006, σχετικά με τους ισχυρισμούς επί θεμάτων υγείας και με τίτλο «Ειδικοί όροι», ορίζει στις παραγράφους του 1 έως 3:

«1. Οι ισχυρισμοί υγείας απαγορεύονται εκτός εάν συμμορφώνονται με τις γενικές απαιτήσεις του κεφαλαίου II [που περιλαμβάνει τα άρθρα 3 έως 7 του εν λόγω κανονισμού] και τις ειδικές απαιτήσεις του παρόντος κεφαλαίου [που περιλαμβάνει τα άρθρα 10 έως 19 του ίδιου κανονισμού] και έχουν εγκριθεί σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό και περιλαμβάνονται στους καταλόγους εγκεκριμένων ισχυρισμών που προβλέπονται στα άρθρα 13 και 14.

2. Οι ισχυρισμοί επί θεμάτων υγείας επιτρέπονται μόνον εφόσον στην επισήμανση ή, εάν δεν υπάρχει επισήμανση, στην παρουσίαση και τη διαφήμιση, περιλαμβάνονται οι ακόλουθες πληροφορίες:

- α) δήλωση που να επισημαίνει τη σπουδαιότητα μιας ποικίλης και ισορροπημένης διατροφής και ενός υγιεινού τρόπου ζωής·
- β) η ποσότητα του τροφίμου και ο τρόπος κατανάλωσης που απαιτούνται ώστε να επιτευχθεί το ευεργετικό αποτέλεσμα που δηλώνει ο ισχυρισμός·
- γ) κατά περίπτωση, δήλωση προς τα άτομα που πρέπει να αποφεύγουν την κατανάλωση του τροφίμου, και
- δ) κατάλληλη προειδοποίηση για τα προϊόντα που ενδέχεται να αποτελούν κίνδυνο για την υγεία σε περίπτωση υπερβολικής κατανάλωσής τους.

3. Η μνεία γενικών, μη προσδιοριζόμενων, ευεργετικών αποτελεσμάτων της θρεπτικής ουσίας ή του τροφίμου στο σύνολο της υγείας ή στην ευεξία ως αποτέλεσμα καλής υγείας είναι δυνατή μόνον εάν συνοδεύεται από συγκεκριμένο ισχυρισμό επί θεμάτων υγείας, ο οποίος περιλαμβάνεται στους καταλόγους των άρθρων 13 ή 14.»

- 8 Το άρθρο 13 του εν λόγω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Ισχυρισμοί επί θεμάτων υγείας, εξαιρουμένων όσων αφορούν τη μείωση του κινδύνου εκδήλωσης ασθενείας και την ανάπτυξη και υγεία των παιδιών», ορίζει τα εξής στις παραγράφους του 1 έως 3:

«1. Οι ισχυρισμοί επί θεμάτων υγείας οι οποίοι περιγράφουν ή αναφέρονται:

- α) στο ρόλο μιας θρεπτικής ή άλλης ουσίας στην αύξηση, την ανάπτυξη και τις λειτουργίες του οργανισμού· ή
- β) σε ψυχολογικές λειτουργίες και λειτουργίες συμπεριφοράς· ή
- γ) με την επιφύλαξη της οδηγίας 96/8/ΕΚ [της Επιτροπής, της 26ης Φεβρουαρίου 1996, σχετικά με τα τρόφιμα που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε δίαιτες μειωμένων θερμίδων για απώλεια βάρους (ΕΕ L 55, σ. 22)], σε αδυνατία ή σε έλεγχο του βάρους ή σε μείωση του αισθήματος πείνας ή σε αύξηση του αισθήματος κορεσμού ή σε μείωση της διαθέσιμης ενέργειας από τη διαίτα,

και οι οποίοι περιλαμβάνονται στον κατάλογο που προβλέπεται στην παράγραφο 3, επιτρέπονται χωρίς τη διαδικασία έγκρισης των άρθρων 15 έως 18, εφόσον:

- i) βασίζονται σε γενικώς αποδεκτά επιστημονικά στοιχεία και
- ii) είναι ευκόλως κατανοητοί από τον μέσο καταναλωτή.

2. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή καταλόγους με ισχυρισμούς, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1 το αργότερο έως 31 Ιανουαρίου 2008, συνοδευόμενους από τους σχετικούς όρους και από αναφορές στη σχετική επιστημονική αιτιολόγηση.

3. Ύστερα από διαβούλευση με την [Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων], η Επιτροπή θεσπίζει, με τη διαδικασία του άρθρου 24, παράγραφος 2, κοινοτικό κατάλογο επιτρεπόμενων ισχυρισμών, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1, καθώς και όλους τους αναγκαίους όρους για τη χρήση αυτών των ισχυρισμών, το αργότερο έως 31 Ιανουαρίου 2010.»

- 9 Το άρθρο 14 του εν λόγω κανονισμού, με τίτλο «Ισχυρισμοί για τη μείωση του κινδύνου εκδήλωσης ασθένειας και ισχυρισμοί σχετικά με την ανάπτυξη και την υγεία των παιδιών», έχει ως εξής:

«1. Παρά το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο β), της οδηγίας 2000/13/ΕΚ, οι ακόλουθοι ισχυρισμοί επιτρέπονται εφόσον έχουν εγκριθεί σύμφωνα με τη διαδικασία των άρθρων 15, 16, 17 και 19 του παρόντος κανονισμού, προκειμένου να περιληφθούν σε κοινοτικό κατάλογο των επιτρεπόμενων ισχυρισμών μαζί με όλους τους αναγκαίους όρους για τη χρήση των ισχυρισμών αυτών:

- α) ισχυρισμοί για τη μείωση του κινδύνου εκδήλωσης ασθένειας·
- β) ισχυρισμοί που αναφέρονται στην ανάπτυξη και την υγεία των παιδιών.

2. Εκτός από τις γενικές απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού και τις ειδικές απαιτήσεις της παραγράφου 1, για τους ισχυρισμούς που αφορούν τη μείωση του κινδύνου εκδήλωσης ασθένειας, στην επισήμανση ή, εάν δεν υπάρχει επισήμανση, στην παρουσίαση ή τη διαφήμιση, πρέπει να υπάρχει επίσης δήλωση ότι η ασθένεια, στην οποία αναφέρεται ο ισχυρισμός, έχει πολλαπλούς παράγοντες κινδύνου και ότι η μεταβολή ενός από αυτούς ενδέχεται να έχει ή να μην έχει ευεργετικό αποτέλεσμα.»

- 10 Το άρθρο 28 του εν λόγω κανονισμού, με τίτλο «Μεταβατικά μέτρα», ορίζει στις παραγράφους του 5 και 6:

«5. Οι ισχυρισμοί επί θεμάτων υγείας του άρθρου 13, παράγραφος 1, στοιχείο α', επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού μέχρι την έγκριση του καταλόγου του άρθρου 13, παράγραφος 3, με ευθύνη των επιχειρήσεων τροφίμων, υπό τον όρον ότι είναι σύμφωνοι με τον παρόντα κανονισμό και με τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις που εφαρμόζονται σε αυτούς, και με την επιφύλαξη της λήψης μέτρων διασφάλισης κατά το άρθρο 24.

6. Οι ισχυρισμοί υγείας, πλην εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο α', και στο άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', οι οποίοι χρησιμοποιούνταν, σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις, πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού, υπόκεινται στις ακόλουθες διατάξεις:

- α) Οι ισχυρισμοί επί θεμάτων υγείας οι οποίοι έχουν αξιολογηθεί και εγκριθεί σε κράτος μέλος εγκρίνονται ως εξής:
- i) τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή, μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 2008 το αργότερο, τους ισχυρισμούς αυτούς συνοδευόμενους από έκθεση αξιολόγησης των επιστημονικών στοιχείων που υποστηρίζουν τον ισχυρισμό,
  - ii) κατόπιν διαβουλεύσεως με την [Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων], η Επιτροπή εκδίδει, σύμφωνα με την κανονιστική διαδικασία με έλεγχο του άρθρου 25 παράγραφος 3, απόφαση η οποία αφορά τους ισχυρισμούς επί θεμάτων υγείας που εγκρίνονται κατ' αυτόν τον τρόπο, και έχει ως αντικείμενο την τροποποίηση μη ουσιωδών στοιχείων του παρόντος κανονισμού διά της συμπληρώσεώς του.

Οι ισχυρισμοί επί θεμάτων υγείας, οι οποίοι δεν εγκρίνονται δυνάμει της παρούσας διαδικασίας, μπορούν να εξακολουθήσουν να χρησιμοποιούνται επί έξι μήνες από την έκδοση της απόφασης.

- β) Ισχυρισμοί επί θεμάτων υγείας οι οποίοι δεν έχουν αξιολογηθεί και εγκριθεί σε κράτος μέλος: Οι ισχυρισμοί αυτοί μπορούν να εξακολουθήσουν να χρησιμοποιούνται υπό την προϋπόθεση ότι υποβάλλεται αίτηση σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό πριν από τις 19 Ιανουαρίου 2008. Οι ισχυρισμοί επί θεμάτων υγείας οι οποίοι δεν εγκρίνονται δυνάμει της παρούσας διαδικασίας, μπορούν να εξακολουθήσουν να χρησιμοποιούνται επί έξι μήνες από τη λήψη απόφασης κατά το άρθρο 17, παράγραφος 3.»

11 Κατά το άρθρο 29 του κανονισμού 1924/2006:

«Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα μετά τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από την 1η Ιουλίου 2007.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.»

Το γερμανικό δίκαιο

12 Με τίτλο «Διατάξεις περί προστασίας από την παραπλάνηση», το άρθρο 11 του κώδικα περί τροφίμων, ειδών πρώτης ανάγκης και ζωοτροφών (Lebensmittel, Bedarfsgegenstände und Futtermittelgesetzbuch), ως ίσχυε στην υπόθεση της κύριας δίκης (στο εξής: LFGB), ορίζει στην παράγραφο του 1:

«Απαγορεύεται η εμπορία τροφίμων με παραπλανητική ονομασία ή παραπλανητικές ενδείξεις ή παρουσίαση και η διαφήμιση τροφίμων, γενικώς ή συγκεκριμένως, με χρήση ανακριβών ή παραπλανητικών στοιχείων. Συντρέχει περίπτωση παραπλάνησης όταν ιδίως

1. χρησιμοποιούνται αναφορικά με ένα τρόφιμο ονομασίες, στοιχεία, συσκευασίες, παρουσιάσεις ή λοιπά στοιχεία για τα χαρακτηριστικά τους, ειδικότερα για το είδος τους, τις ιδιότητές τους, τα συστατικά τους, την ποσότητά τους, τη δυνατότητα συντηρήσεώς τους, την καταγωγή τους, την προέλευση ή τον τρόπο παραγωγής τους, ικανά να παραπλανήσουν·

[...].».

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 13 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η Ehrmann παρασκευάζει και διανέμει γαλακτοκομικά προϊόντα, στα οποία συγκαταλέγεται ένα λευκό τυρόπηγμα με φρούτα με την ονομασία «Monsterbacke», το οποίο διατίθεται στο εμπόριο σε συσκευασίες πωλήσεως αποτελούμενες από έξι κύπελλα των 50 γραμμαρίων (στο εξής: επίμαχο προϊόν).
- 14 Κατά τον πίνακα θρεπτικής αξίας που βρίσκεται επί της συσκευασίας του επίμαχου προϊόντος, 100 γραμμάρια του προϊόντος αυτού παρέχουν ενέργεια 105 θερμίδων και περιέχουν 13 γραμμάρια σάκχαρα, 2,9 γραμμάρια λιπαρά και 130 χιλιοστόγραμμα ασβέστιο. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, προς σύγκριση, ότι, σε 100 γραμμάρια αγελαδινού γάλακτος, το περιεχόμενο σε ασβέστιο είναι επίσης 130 χιλιοστόγραμμα, ενώ το περιεχόμενο σε σάκχαρα είναι μόνο 4,7 γραμμάρια.
- 15 Κατά το έτος 2010, το διαφημιστικό σύνθημα «Τόσο σημαντικό όσο το καθημερινό ποτήρι γάλα!» (στο εξής: επίδικο σύνθημα) τυπώθηκε στην επιφάνεια κάθε συσκευασίας του επίμαχου προϊόντος. Στην επισήμανση και στην παρουσίαση του προϊόντος αυτού δεν περιλαμβανόταν καμία από τις ενδείξεις που απαιτούνται από το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχεία α' έως δ', του κανονισμού 1924/2006.
- 16 Η Wettbewerbszentrale θεώρησε ότι το διαφημιστικό σύνθημα συνιστούσε παραπλανητική ονομασία, κατά την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, σημείο 1, του LFGB, με το αιτιολογικό ότι δεν επισημαινόταν η σαφώς υψηλότερη περιεκτικότητα του επίμαχου προϊόντος σε σάκχαρα σε σχέση με το γάλα. Περαιτέρω, το σύνθημα αυτό αντέβαινε στον κανονισμό 1924/2006, στο μέτρο που περιελάμβανε ισχυρισμούς επί θεμάτων διατροφής και υγείας κατά την έννοια του κανονισμού αυτού. Συγκεκριμένα, η αναφορά στο γάλα δηλώνει, τουλάχιστον εμμέσως, ότι το διατιθέμενο προϊόν περιέχει εξίσου πολύ ασβέστιο και, επομένως, δεν επρόκειτο για απλή περιγραφή ποιοτικού στοιχείου, αλλά για υπόσχεση ευεργετικού αποτελέσματος στην υγεία του καταναλωτή.
- 17 Κατά συνέπεια, η Wettbewerbszentrale άσκησε ενώπιον του Landgericht Stuttgart (περιφερειακό δικαστήριο της Στουτγκάρδης) αγωγή περί παραλείψεως και αποδόσεως των εξόδων οχλήσεως.
- 18 Ενώπιον του δικαστηρίου αυτού, η Ehrmann ζήτησε την απόρριψη της αγωγής, διατεινόμενη ότι, μολονότι το προϊόν της συνιστά τρόφιμο παρεμφερές του γάλακτος, ο καταναλωτής δεν το ταυτίζει με το γάλα. Εξάλλου, η μικρή διαφορά περιεκτικότητας σε σάκχαρα μεταξύ του προϊόντος αυτού και του γάλακτος δεν είναι σημαντική. Περαιτέρω, το σύνθημα δεν οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το προϊόν διαθέτει ιδιαίτερη θρεπτική ιδιότητα και, ως εκ τούτου, συνιστά μόνο περιγραφή ποιοτικού στοιχείου, η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1924/2006. Η Ehrmann υποστήριξε επίσης ότι, δυνάμει του άρθρου 28, παράγραφος 5, του κανονισμού αυτού, το άρθρο 10, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού δεν είχε εφαρμογή κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης.
- 19 Με απόφαση της 31ης Μαΐου 2010, το Landgericht Stuttgart απέρριψε την αγωγή της Wettbewerbszentrale.
- 20 Το Oberlandesgericht Stuttgart (άνωτατο περιφερειακό δικαστήριο της Στουτγκάρδης), επιληφθέν της εφέσεως που άσκησε η Wettbewerbszentrale δέχθηκε, αντιθέτως, την αγωγή παραλείψεως και αποδόσεως των εξόδων οχλήσεως με απόφαση της 3ης Φεβρουαρίου 2011. Κατά το δικαστήριο αυτό, το διαφημιστικό σύνθημα δεν συνιστούσε ισχυρισμό επί θεμάτων διατροφής ή υγείας κατά την έννοια του κανονισμού 1924/2006 και δεν ενέπιπτε, επομένως, στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού. Ωστόσο, το διαφημιστικό σύνθημα συνιστούσε παραπλανητική ονομασία, κατά την έννοια της

πρώτης περιόδου και του σημείου 1 της δεύτερης περιόδου του άρθρου 11, παράγραφος 1, του LFGB, εφόσον το επίμαχο προϊόν είχε, επί ίσης ποσότητας, πολύ υψηλότερη περιεκτικότητα σε σάκχαρα από ό,τι το πλήρες γάλα.

- 21 Η Ehrmann άσκησε αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Oberlandesgericht Stuttgart ενώπιον του Bundesgerichtshof (ομοσπονδιακό δικαστήριο), επαναλαμβάνοντας τα αιτήματά της περί απορρίψεως της αγωγής της Wettbewerbszentrale.
- 22 Κατά το αιτούν δικαστήριο, το διαφημιστικό σύνθημα δεν είναι παραπλανητικό, κατά την έννοια της πρώτης περιόδου και του σημείου 1 της δεύτερης περιόδου του άρθρου 11, παράγραφος 1, του LFGB, και δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ισχυρισμός επί θεμάτων διατροφής, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, σημείο 4, του κανονισμού 1924/2006. Αντιθέτως, το διαφημιστικό σύνθημα συνιστά ισχυρισμό επί θεμάτων υγείας, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, σημείο 5, του κανονισμού αυτού. Συγκεκριμένα, από την άποψη του ενδιαφερόμενου κοινού, το γάλα έχει ωφέλιμη επίδραση στην υγεία, κυρίως για τα παιδιά και τους νέους, ιδίως λόγω των μεταλλικών στοιχείων που περιέχει. Το διαφημιστικό σύνθημα προσδίδει αυτήν την ωφέλιμη επίδραση στο οικείο προϊόν εξομοιώνοντάς το με το καθημερινό ποτήρι γάλα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, υπονοείται ότι υπάρχει σχέση μεταξύ του προϊόντος αυτού και της υγείας του καταναλωτή, η σχέση δε αυτή επαρκεί προκειμένου να γίνει δεκτό ότι υφίσταται ισχυρισμός υγείας σύμφωνα με την απόφαση Deutsches Weintor (C-544/10, EU:C:2012:526, σκέψεις 34 και 35).
- 23 Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι οι πληροφορίες του άρθρου 10, παράγραφος 2, του κανονισμού 1924/2006 δεν περιλαμβάνονταν στην επίσημανση του εν λόγω προϊόντος κατά την ημερομηνία των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, δηλαδή το 2010.
- 24 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Έπρεπε οι υποχρεώσεις επισημάνσεως κατά το άρθρο 10, παράγραφος 2, του κανονισμού 1924/2006 να τηρούνται ήδη από το έτος 2010;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 25 Εισαγωγικά, πρέπει να τονιστεί ότι, κατά το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1924/2006, οι ισχυρισμοί υγείας απαγορεύονται εκτός εάν συμμορφώνονται με τα άρθρα 3 έως 7 του κανονισμού αυτού, με τις γενικές απαιτήσεις των άρθρων 10 έως 19 του εν λόγω κανονισμού και έχουν εγκριθεί σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.
- 26 Από το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1924/2006 προκύπτει επίσης ότι οι ισχυρισμοί υγείας, για να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σύμφωνα με τον κανονισμό αυτόν, πρέπει να περιλαμβάνονται στους καταλόγους επιτρεπόμενων ισχυρισμών που προβλέπονται στα άρθρα 13 και 14 του εν λόγω κανονισμού. Η προϋπόθεση αυτή συνεπάγεται ότι οι κατάλογοι που προβλέπονται στα εν λόγω άρθρα έχουν θεσπιστεί και δημοσιευθεί.
- 27 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισήμανε με την απόφαση περί παραπομπής ότι, κατά την ημερομηνία των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, οι κατάλογοι των άρθρων 13 και 14 του κανονισμού 1924/2006 δεν είχαν ακόμη θεσπισθεί και δημοσιευθεί.
- 28 Εκτός από το γεγονός ότι οι ισχυρισμοί υγείας πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 10, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, πρέπει επίσης να συνοδεύονται από τις υποχρεωτικές πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 10, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού.

- 29 Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή ορίζει ότι οι ισχυρισμοί επί θεμάτων υγείας επιτρέπονται μόνον εφόσον στην επισήμανση ή, εάν δεν υπάρχει επισήμανση, στην παρουσίαση και στη διαφήμιση περιλαμβάνονται οι πληροφορίες που αναφέρονται εκεί.
- 30 Όμως, οι προϋποθέσεις του άρθρου 10, παράγραφος 2, του κανονισμού 1924/2006 παρατίθενται αμέσως μετά τις προϋποθέσεις του άρθρου 10, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού οι οποίες πρέπει να πληρούνται για να επιτρέπεται ένας ισχυρισμός υγείας. Έτσι, κατά συστηματική ερμηνεία του εν λόγω κανονισμού, οι προϋποθέσεις της παραγράφου 2 προστίθενται στις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 και πρέπει να πληρούνται και αυτές για να μπορεί να επιτρέπεται ένας ισχυρισμός υγείας βάσει του ίδιου κανονισμού.
- 31 Εξάλλου, πρέπει να τονιστεί ότι το άρθρο 28 του κανονισμού 1924/2006 προβλέπει μεταβατικά μέτρα, τα οποία, όπως ορίζει η αιτιολογική σκέψη 35 του κανονισμού αυτού, αποσκοπούν στο να παρασχεθεί η δυνατότητα στους υπεύθυνους των επιχειρήσεων τροφίμων να προσαρμοσθούν στις απαιτήσεις του εν λόγω κανονισμού. Όσον αφορά τους ισχυρισμούς σε θέματα υγείας, τα εν λόγω μεταβατικά μέτρα παρατίθενται στο άρθρο 28, παράγραφοι 5 και 6, του ίδιου κανονισμού.
- 32 Κατά το άρθρο 28, παράγραφος 5, του κανονισμού 1924/2006, οι ισχυρισμοί σε θέματα υγείας του άρθρου 13, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του εν λόγω κανονισμού μέχρι την έγκριση του καταλόγου του άρθρου 13, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού, με ευθύνη των επιχειρήσεων τροφίμων, υπό τον όρο ότι είναι σύμφωνοι με τον κανονισμό 1924/2006 και με τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις που εφαρμόζονται σε αυτούς, υπό την επιφύλαξη της λήψεως μέτρων διασφάλισης κατά το άρθρο 24 του κανονισμού αυτού.
- 33 Επομένως, από το γράμμα του άρθρου 28, παράγραφος 5, του εν λόγω κανονισμού προκύπτει ότι η επιχείρηση τροφίμων μπορούσε, με δική της ευθύνη και υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις, να χρησιμοποιήσει ισχυρισμούς σε θέματα υγείας κατά το χρονικό διάστημα από την έναρξη ισχύος του ίδιου κανονισμού και μέχρι την έγκριση του καταλόγου του άρθρου 13 του κανονισμού 1924/2006. Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο εν λόγω κανονισμός τέθηκε σε ισχύ, κατά το άρθρο του 29, στις 19 Ιανουαρίου 2007 και εφαρμόζεται από την 1η Ιουλίου 2007.
- 34 Οι λοιποί ισχυρισμοί σε θέματα υγείας, πλην αυτών των άρθρων 13, παράγραφος 1, στοιχείο α', και 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1924/2006, αποτελούν το αντικείμενο του μεταβατικού μέτρου του άρθρου 28, παράγραφος 6, του εν λόγω κανονισμού.
- 35 Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί ότι η εν λόγω διάταξη αφορά ισχυρισμούς σε θέματα υγείας που χρησιμοποιήθηκαν σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1924/2006, δηλαδή πριν τις 19 Ιανουαρίου 2007. Πάντως, εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το διαφημιστικό σύνθημα άρχισε να τίθεται επί του οικείου προϊόντος το 2010. Επομένως, το άρθρο 28, παράγραφος 6, του κανονισμού αυτού δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε υπόθεση όπως αυτή της κύριας δίκης.
- 36 Επομένως, χωρίς να προδικάζεται το ενδεχόμενο να έχει εφαρμογή το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1924/2006, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει αν, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το διαφημιστικό σύνθημα εμπίπτει στο άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, εάν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου του 28, παράγραφος 5.
- 37 Εάν αυτό συμβαίνει, από τη συστηματική ερμηνεία που παρατίθεται στη σκέψη 30 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι ένας ισχυρισμός σε θέματα υγείας, εφόσον επιτρέπεται βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1924/2006 σε συνδυασμό με το άρθρο 28, παράγραφος 5, του ίδιου κανονισμού, πρέπει να συνοδεύεται από τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 10, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού.

- 38 Συναφώς, το άρθρο 28, παράγραφος 5, του ίδιου κανονισμού ορίζει ότι οι ισχυρισμοί σε θέματα υγείας επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται υπό τον όρον ότι είναι σύμφωνοι με τον κανονισμό 1924/2006, πράγμα που συνεπάγεται ότι πρέπει μεταξύ άλλων να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις επισημάνσεως του άρθρου 10, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού.
- 39 Η συστηματική αυτή ερμηνεία ενισχύεται από το γεγονός ότι ούτε στο άρθρο 10 ούτε στο άρθρο 28, παράγραφος 5, ούτε σε καμία άλλη διάταξη του κανονισμού 1924/2006 προβλέπεται ότι το άρθρο 10, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού εφαρμόζεται μόνο μετά τη θέσπιση των καταλόγων επιτρεπόμενων ισχυρισμών του άρθρου 13 του εν λόγω κανονισμού.
- 40 Περαιτέρω, ο κανονισμός 1924/2006, όπως ορίζεται στο άρθρο του 1, αποσκοπεί στην εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και στην παροχή υψηλού επιπέδου προστασίας του καταναλωτή. Συναφώς, οι αιτιολογικές σκέψεις 1 και 9 του εν λόγω κανονισμού διευκρινίζουν ότι πρέπει ιδίως να δίδεται στον καταναλωτή η αναγκαία πληροφόρηση ώστε να επιλέγει έχοντας πλήρη επίγνωση των δεδομένων.
- 41 Πάντως, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 83 των προτάσεών του, η παρουσία των πληροφοριών του άρθρου 10, παράγραφος 2, του κανονισμού 1924/2006 συμβάλλει στην εξασφάλιση της προστασίας του καταναλωτή όχι μόνον όταν το τρόφιμο αποτελεί αντικείμενο ισχυρισμού σε θέματα υγείας που περιλαμβάνεται στους καταλόγους επιτρεπόμενων ισχυρισμών του άρθρου 13 του κανονισμού αυτού, αλλά και όταν ο ισχυρισμός αυτός χρησιμοποιείται σύμφωνα με το μεταβατικό μέτρο που προβλέπεται στο άρθρο 28, παράγραφος 5, του εν λόγω κανονισμού.
- 42 Περαιτέρω, όσον αφορά ισχυρισμό που δεν απαγορεύεται βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 28, παράγραφος 5, του κανονισμού 1924/2006, το γεγονός ότι δεν έχει θεσπιστεί ακόμη ο κατάλογος επιτρεπόμενων ισχυρισμών του άρθρου 13 του κανονισμού αυτού δεν δικαιολογεί την απαλλαγή της επιχειρήσεως τροφίμων από την υποχρέωσή της να παράσχει στον καταναλωτή τις πληροφορίες του άρθρου 10, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού.
- 43 Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του μεταβατικού μέτρου του άρθρου 28, παράγραφος 5, του κανονισμού 1924/2006, επιχείρηση που έλαβε την απόφαση να χρησιμοποιήσει ισχυρισμό σε θέματα υγείας όφειλε, με δική της ευθύνη, να γνωρίζει τις επιπτώσεις του συγκεκριμένου τροφίμου στην υγεία και να διαθέτει τις πληροφορίες που απαιτεί το άρθρο 10, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού.
- 44 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο κανονισμός 1924/2006 έχει την έννοια ότι οι υποχρεώσεις επισημάνσεως του άρθρου 10, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού ίσχυαν ήδη κατά το 2010 όσον αφορά τους ισχυρισμούς σε θέματα υγείας που δεν απαγορεύονται βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο του 28, παράγραφοι 5 και 6.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 45 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1924/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας που διατυπώνονται στα τρόφιμα, όπως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό (ΕΕ) 116/2010 της Επιτροπής, της 9ης Φεβρουαρίου 2010, έχει την έννοια ότι οι υποχρεώσεις επισημάνσεως του άρθρου 10,

παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού ίσχυαν ήδη κατά το 2010 όσον αφορά τους ισχυρισμούς σε θέματα υγείας που δεν απαγορεύονται βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο του 28, παράγραφοι 5 και 6.

(υπογραφές)